

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] sit necessariu[m] ad salute[m] omne ablatu[m] restitui? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

Ad tertium dicendum, quod recompensatio, quã facit distribuens ei, cui dedit minus quã debuit, fit per comparationem rei ad rem: vt quanto minus habuit quã debuit, tanto plus ei detur. Et ideo iam pertinet ad iustitiam commutatiuam.

ARTIC. II.

Vtrum sit necessarium ad salutem, quod fiat restitutio eius quod ablatum est?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod non sit necessarium ad salutem, quod fiat restitutio eius quod ablatum est. Quod enim est impossibile, non est de necessitate salutis. Sed aliquando impossibile est restituere id quod est ablatum, puta cum aliquis abstulit alicui membrum vel vitam. Ergo non videtur esse de necessitate salutis, quod aliquis restituat quod alteri abstulit.

¶ 2 Præterea, Committere aliquod peccatum, non est de necessitate salutis: quia sic homo esset perplexus. Sed quandoque illud quod auferitur, non potest restitui sine peccato: puta cum aliquis alicui famam abstulit, verum dicendo. Ergo restituere ablatum non est de necessitate salutis.

¶ 3 Præterea, Quod factum est, non potest fieri vt factum non fuerit. Sed aliquando alicui auferitur honor suæ personæ, ex hoc ipso, quod passus est ab aliquo iniuste eum vituperante. Ergo non potest sibi restitui quod ablatum est. Et ita non est de necessitate salutis restituere ablatum.

¶ 4 Præterea, Ille, qui impedit aliquem ab aliquo bono consequendo, videtur illud ei auferre: quia quod modicum deest, quasi nihil deesse videtur, vt Philosophus dicit in secundo * Physic. Sed cum aliquis impedit aliquem, vt non consequatur præbendam vel aliquid huiusmodi, non videtur quod teneatur ei ad restitutionem præbendæ: quia quandoque non possit. Non ergo restituere ablatum, est de necessitate salutis.

S E D contra est, quod Augustinus dicit in epist.

F 2 ad

348
4 d. 15. q.
1 a 8. q.
2 Et quod
12. ar. 6.
c. peccatū
de regul.
iur. l. 6.

l. 2. to. 56
to. 2.

Epi 54. a medio illius: t. 2. Et habetur 14 q. 6. c. si res aliena. art. prac. ad * Maced. 14. q. 6. Si res aliena propter quam peccatum est, reddi possit, & non redditur, penitentia non agitur, sed simulatur. Si autem veraciter agitur, non remittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, si (ut dixi) restitui potest.

RESPONDEO dicendum, quod restitutio, sicut dictum * est, est actus iustitiæ commutatiuæ, quæ in quadam æqualitate consistit. Et ideo restituere importat reddicionem illius rei, quæ iniuste ablatæ est. Sic enim per iteratam eius exhibitionem æqualitas reparatur. Si verò iuste ablatum sit, inæqualitas erit, si ei restituatur: quia iustitia in æqualitate consistit. Cùm ergo conseruare iustitiam sit de necessitate salutis, consequens est quod restituere id quod iniuste ablatum est alicui, sit de necessitate salutis.

Ad primum ergo dicendum, quod in quibus non potest recompensari æquiuale, sufficit quod ibi recompensetur quod possibile est: sicut patet de honoribus qui sunt ad Deum & ad parentes, ut Philosophus dicit * in 8. Ethic. Et ideo quando id quod est ablatum, non est restituibile per aliquid æquale, debet fieri recompensatio, qualis possibilis est: puta cùm aliquis alicui abstulit membrum, debet ei recompensare vel in pecunia, vel in aliquo honore, considerata conditione vtriusque personæ, secundum arbitrium boni viri.

Ad secundum dicendum, quod aliquis potest alicui famam tripliciter auferre. Vno modo verum dicendo, & iuste: puta cùm aliquis crimen alicuius prodit ordine debito seruato, & tunc non tenetur ad restitutionem famæ. Alio modo falsum dicendo & iniuste, & tunc tenetur restituere famam, confitendo se falsum dixisse. Tercio modo verum dicendo, sed iniuste puta cum aliquis prodit crimen alterius contra ordinem debitum: & tunc tenetur ad restitutionem famæ quantum potest, sine mendacio tamen: ut potè quod dicat se malè dixisse, vel quod iniuste eum diffamauerit. Vel si non possit famam restituere, debet

4. 8. c. ult. non procul à fin. 10. 5.

bet ei aliter recompensare, sicut & in alijs dictū est. Ad tertium dicendum, quod actio contumeliam inferentis non potest fieri ut nō fuerit: potest tamen fieri ut eius effectus, scilicet diminutio dignitatis personæ in opinione hominum, reparetur per exhibitionem reuerentiæ.

in fo. ad 1.

Ad quartum dicendum, quod aliquis potest impedire aliquē ne habeat præbendam, multipliciter. Vno modo iustè, puta si intendens honorem Dei, vel utilitatem Ecclesiæ, procuret quod detur alicui personæ digniori: & tunc nullo modo tenetur ad restitutionem, vel ad aliquam recompensationem faciendam. Alio modo iniustè, puta si intendat eius nocuum, quem impedit propter odium vel vindictā, aut aliquid huiusmodi. Et tunc si impedit ne præbenda detur digno, consulens quod non detur antequam sit firmatum quod ei detur: tenetur quidem ad aliquam recompensationem pensatis conditionibus personarum & negotij secundum arbitrium sapientis: non tamen tenetur ad æquale, quia illam nondum fuerat adeptus, & poterat multipliciter impediri. Si verò iam firmatum sit quod alicui detur præbenda, & aliquis propter indebitam causam procuret quod reuocetur, idem est ac si iam habitam ei auferret: & ideo tenetur ad restitutionem æqualis, tamen secundum suam facultatem.

ARTIC. III

Utrum sufficiat restituere simplum, quod iniuste ablatum est?

346

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quod non sufficiat restituere simplum quod iniuste ablatū est. Dicitur enim Exod. 22. Si quis furatus fuerit bovem aut ovem, & occiderit vel vendiderit: quinque boves pro vno boue restituet, & quatuor oves pro vna oue. Sed quilibet tenetur mandatum diuinæ legis obseruare. Ergo ille qui furatur, tenetur restituere quadruplum, vel quintuplum.

inf ar. 4. cor Et 12 q 105. a. 8 ad 9. Et ad 15 q. 1. ad 39 q. 2. ad 5.

¶ Præterea, Ea quæ scripta sunt, ad nostram do-